

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
КАФЕДРА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Людмила Обух

ЛЕЛЕЧА ДОЛЯ

збірка музичних творів з репертуару вокального колективу «Ладо»

навчальний посібник

з вокально-хорових дисциплін

Друкується за ухвалою вченої ради

Житомирського державного університету імені Івана Франка

(Протокол № ... від ... грудня 2020)

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Дутчак Віолетта Григорівна – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»; член Національної спілки композиторів України;

Опанасюк Олександр Петрович – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри музикознавства та музичної освіти Київського університету ім. Б. Грінченка, член Національної спілки композиторів України;

Шинкарук Ірина Володимирівна – народна артистка України, доцент кафедри мистецької освіти Навчально-наукового інституту педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка, лауреат Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка.

Обух Людмила.

«Лелеча доля» : збірка музичних творів з репертуару вокального колективу «Ладо»: навчальний посібник з вокально-хорових дисциплін / вступне слово та ред. Г. Карась. Житомир: В-во ... , 2020. ... с.

ISBN

Збірка Л. Обух «Лелеча доля» складається із серії авторських обробок, аранжувань, перекладів творів українських, зарубіжних композиторів, українських народних пісень з репертуару вокального колективу «Ладо». Посібник слугує поповненням навчально-педагогічного й виконавського репертуару, розрахований на викладачів та студентів навчальних закладів II–IV рівнів акредитації спеціальностей 025 Музичне мистецтво, 026 Сценічне мистецтво, 014 Середня освіта (Музичне мистецтво); вчителів музичного мистецтва; учнів, які опановують музичні дисципліни; професіоналів та широкого кола любителів вокально-хорового співу.

УДК 781.2:783:78

© Обух Л. В., 2020

© ЖДУ ім. І. Франка, 2020

© Вид-во ..., 2020

ISBN

ЗМІСТ

Зміст.....	3	
Г. Карась. Окрилена піснею.....	5	
<u>Духовні твори</u>		
Алилуя (муз. Л. Седляка, обр. С. Людкевича, перекл. Л. Обух).....	9	
Херувимська (муз. Я. Яциневича, перекл. Л. Обух).....	10	
Великодні дзвони (муз. А. Гнатишина, перекл. Л. Обух).....	13	
Христос Воскрес (обр. А. Гнатишина, перекл. Л. Обух).....	15	
Благослови (сл. і муз. Дж. Ноулз Пейна).....	16	
<u>Колядки та щедрівки</u>		
Пане господарю (аранж. Л. Обух).....	17	
Що в дядька Івана (аранж. Л. Обух).....	18	
В Різдвяну ніч (сл. і муз. М. Сидор, аранж. Л. Обух).....	19	
Ішла зірда (обр. Л. Обух).....	20	
В глибокій долині (записано Й. Козут, аранж. С. Чуєнко, Л. Обух).....	21	
Темненькая нічка (муз. О. Й. Фацієвича, аранж. Л. Обух).....	22	
Ладо (аранж. Л. Обух).....	23	
Меланка (запис і обр. Л. Обух).....	24	
Ой, грало море (аранж. Л. Обух).....	26	
Щедрівка (муз. Д. Котко, перекл. Л. Обух).....	27	
Kiedy ranne (сл. Ф. Карпінського, муз. Й. Суржинського).....	29	
Bóg się rodzi (сл. Ф. Карпінського, муз. Й. Суржинського).....	30	
<u>Патріотично-ліричні композиції</u>		
Спомин (сл. П. Нарівного, муз. І. Іванціва, аранж. Л. Обух).....	31	
Рідна мова (сл. О. Ткаченка, муз. А. Гуртського, аранж. Л. Обух).....	32	
Україна – моя любов (сл. Л. Обух, муз. П. Фестера, аранж. Л. Обух).....	33	
Ой, сама ж я, сама (обр. Д. Січинського, перекл. Л. Обух).....	35	
Я чекаю (сл. і муз. О.-Є. Садовського, аранж. Л. Обух).....	37	
Кохання моє (сл. А. Малишко, муз. Б. Буєвського, аранж. Л. Обух).....	38	
The Rose (сл. і муз. А. МакБрум, аранж. Л. Обух).....	39	
Намалюю тобі (аранж. Л. Обух).....	41	
Чорноморець, матінко (аранж. А. Капралю, перекл. Л. Обух).....	43	
Лелеча доля (сл. В. Цілого, муз. І. Кириліної).....	45	
<u>Українське ретро.....</u>		47
Гуцулка Ксеня (сл. і муз. Я. Барнича, аранж. Л. Обух).....	47	
Осінь (муз. С. Гумініловича, аранж. Л. Обух, М. Черепанина).....	48	
Боз (сл. Ю. Форись, муз. С. Гумініловича, аранж. Л. Обух, М. Черепанина).....	57	
Дівоча (сл. В. Колодія, муз. Б. Весоловського, аранж. Л. Обух).....	63	
Як тебе не любити (сл. і муз. Б. Весоловського, аранж. Л. Обух).....	67	
Навчально-методичні поради.....	73	
Відомості про авторів.....	81	
Вокальний колектив «Ладо».....	93	

Відгуки учасників колективу «Ладо»

<i>Мельничук Н.</i> Мрії мають здатність здійснюватись!.....	98
<i>Діденко І.</i> Альт як вирок і благословення.....	101
<i>Чепига Я.</i> Зустріч.....	103
<i>Федорняк Н.</i> Незабутні роки практики і дружби.....	105
<i>Березовська І.</i> «Ладо» для мене.....	107
<i>Павлів Х.</i> Вісім років як одні з кращих митей життя.....	108
<i>Курбанова Л.</i> «Серце» вокального колективу «Ладо».....	110
<i>Гнатюк О.</i> Особливий етап у житті.....	115
Фотоматеріали.....	116

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Збірка «Лелеча доля» – це вокально-хорові твори, підібрані для однорідного складу хору чи вокального ансамблю як серія авторських обробок, аранжувань, перекладів творів українських, зарубіжних композиторів, українських народних пісень з репертуару вокального колективу «Ладо».

Метою посібника є поповнення навчально-педагогічного й виконавського репертуару, його опанування через з'ясування технічної вокально-хорової роботи чи роботи над акомпанементом, що розрахований на викладачів та студентів вищих музичних навчальних закладів II–IV рівнів акредитації. Окрім того збірка буде цікавою та корисною учителям музичного мистецтва, учням, які лише опановують музичні дисципліни, професіоналам та широкому колу любителів вокально-хорового співу.

Пропоновані твори упорядковані згідно тематичних напрямків – духовна музика, колядки та щедрівки, патріотично-ліричні композиції, українське ретро. Абсолютно усі вони були успішно апробовані на різноманітних сценах та у залах України і зарубіжжя (Польщі, Австрії, Швейцарії, Італії), складаючи «левову» частку концертних програм та популяризуючи українське вокально-хорове виконавство.

Духовна музика як жанр сакрального мистецтва представлена п'ятьма перекладами творів з мішаного складу хору на однорідний, що було зумовлено потребою співу колективом Літургії в церквах України та зарубіжжя, а також виступом на фестивалі духовної музики «Вгору серця» (м. Івано-Франківськ) – «Алилуя», «Благослови», «Великодні дзвони», «Херувимська», «Христос воскрес!».

Сучасний духовний твір «Благослови» (англ. «Bless us» музика і слова Дж. Ноулз, пер. тексту з англ. І. Войтух) є протестантським піснеспівом, досить популярним для концертного виконання на північноамериканському континенті. Написаний у початковій тональності *C-dur* для мішаного складу хору, твір перекладений автором на однорідний жіночий склад у тональність *D-dur* для більш виразного ансамблевого звучання. Повільний темп (*largamente*),

чотиридольний розмір (4/4), молитовний характер твору (на *tr*) сприяють виробленню плавного звуковедення на *legato*, що вимагає безперервного звучання та почергового дихання для хору (диригентська схема – «на чотири»), розширеного фразування та короткого вдиху між фразами для малих вокальних форм, звернення уваги на випукле інтонаційне виконання під час читки хорових партитур.

Твори «Алилуя» (муз. Л. Седляка, обр. С. Людкевича) та «Херувимська» (Я. Яциневича) є частинами з циклу добового кола православних богослужінь, а саме – з Літургії (Служби Божої) та належать до так званих богослужбових хорових творів, при цьому абсолютно зберігаючи придатність до концертного виконання. Урочистий характер першого твору «Алилуя» підкреслює тональність (*B-dur*), помірний темп (*maestoso*), динамічний план (*mf-f*). «Херувимська», як одна з наймолитовніших частин Служби Божої, навпаки має широку динамічну градацію відповідно до частин твору (*p-mf-mp-f*), змінний тональний план (*A-dur-E-dur-A-dur*), стриманий темп (*moderato*). Хоч обидва твори написані у чотиридольному розмірі (4/4), проте можуть передбачати як чотиридольну, так і дводольну схему диригування (так званий «перехід на два»), в залежності від складу виконавців (хор або ансамбль), диригентського відчуття чи темпу богослужіння. Технічні труднощі складатимуть: дихання (одночасне та почергове), розспівування вокальних складів, фразування, інтонаційний самоконтроль, виділення підголосків на інструменті при читанні партитури, зміна тонального плану, витримані ноти в диригентському жесті.

Два наступні твори «Христос воскрес!» та «Великодні дзвони» (муз. А. Гнатишина) сповнені щирої радості людини від величної події – Христового Воскресіння. Це підкреслюють світлі мажорні тональності (*G-dur, E-dur*), урочисто-схвильовані темпи (*maestoso, con moto*), піднесена динаміка (*mf-f*), тридольний розмір (3/4) з диригентською схемою «на три». При виконанні потрібно особливо звертати увагу на дикцію-артикуляцію, особливо на увесь час повторюваний свистячий звук «с».

Колядки та щедрівки займають особливе місце в репертуарі будь-якого вокально-хорового колективу та є унікальним явищем серед музичних жанрів,

адже водночас поєднують духовну складову та фольклор. Величний, утверджувальний пафос цих пісень спрямований до найбільш сокровенних життєвських справ людини й основних, неперехідних її ціннісних субстанцій. Колядки й щедрівки, як і вся усна народна творчість, разом зі звичаями допомагають краще вивчити нашу культуру, віру, світогляд, історію тощо. Фольклорні твори збуджують в душі любов до свого народу, до рідної землі, а в молоді породжують кращі моральні почуття і тому є дуже цінним виховним засобом. Ефективність їх використання зростає при розумінні музичної перцепції не тільки як одностороннього процесу (слухання та розуміння музичного твору, що звучить), а й як активна взаємодія в системі «композитор—музичний твір—слухач», тобто як своєрідне художнє спілкування.

У збірці цей напрям представлений найчисельніше – дванадцятьма творами, що було зумовлено участю колективу у різдвяних фестивалях та концертних програмах, це – «Bóg się rodzi», «В Різдвяну ніч», «В глибокій долині», «Ішла зіезда», «Kiedy ranne», «Ладо», «Меланка», «Ой грало море», «Пане господарю», «Темненькая нічка», «Щедрівка», «Що в дядька Івана».

Дві колядки польською мовою «Bóg się rodzi» та «Kiedy ranne» (муз. Й. Суржинського, сл. Ф. Карпінського) аранжовані у простому тридольному розмірі (3/4), з використанням мажорних тональностей (*D–dur*, *G–dur*), та помірних темпів (*allegretto*, *moderato*). Об'єднує їх також проста куплетна форма. Окрім дикційно-артикуляційної роботи над особливостями вимови звуків у польській мові загалом, слід звернути увагу на різний ритмічний малюнок партій у приспіві твору «Bóg się rodzi», що потребує додаткової роботи не лише над текстом, а й над інтонацією та метро-ритмічним чуттям у співі, над точним відтворенням затриманої ноти у жесті та над визвученням мелодичної лінії при грі партитури. Динаміка (*mf*, *f*) швидше вказує не на силу звучання, а на піднесений урочистий настрій при виконанні твору.

Наступні твори («Ладо», «В Різдвяну ніч», «Ой грало море», «Пане господарю», «Темненькая нічка», «Що в дядька Івана») призначені для ансамблю чи камерного хору. Їх можуть виконувати як дорослі, так і діти середнього чи старшого віку а *capella* та на перший погляд можуть здатися досить простими

для виконання. Проте в цьому, власне, і полягає уся складність. Усі вони, без винятку, потребують добре поставленого дихання у виконавців задля випуклого і цільного виконання фраз, закінчень їх у високій вокальній позиції, особливо на унісоні, звучання голосних в одній манері, чіткої дикції та артикуляції, єдиного метро-ритмічного відчуття впродовж усього звучання, роботи над динамічними відтінками та нюансуванням задля усунення відчуття «нудного повторення» куплетів у слухачів.

Мініатюрною перлиною є колядка «Темненькая нічка», яку написав о. Йосиф Фацієвич. Виконується у тональності *C-dur* та чотиридольному розмірі (4/4), проте вже з перших двох фраз висхідний рух мелодії та своєрідна секвенційність у зворотньому напрямку змушують до особливої уваги при інтонуванні терцій та секст, які, наче два промені, прорізають звуковий простір навколо. Третій голос з'являється лише у другому куплеті та виконує допоміжну підсилюючу функцію у висхідному ході паралельними секстакордами. Увагу при диригуванні потрібно звернути і на пунктирний ритм, і на витримані ноти на 1-й та 3-й долях, а також зняття на третю долю в кінці кожної фрази. Динамічний план абсолютно прозорий, що зумовлює повну свободу для індивідуального музичного чуття виконавців. На думку аранжувальниці, вже сам мелодичний рух дає певні підказки щодо динамічної інтерпретації.

Цікавими для виконання можуть стати колядки «Що в дядька Івана» та «Ой грало море». В обох творах мелодія в партії сопрано залишається незмінною, як у народному варіанті, натомість незвичного для слуху звучання додають підібрані гармонії в інших голосах, що, за задумом, мають надавати творам архаїчного колориту. Це підкреслює також підголоскова й гетерофонна фактура, а тому рух голосів паралельними співзвуччями, в тому числі, терціями, квінтами, тризвуками, ладово-тональна мінливість (використання натурального і гармонічного мінору, перемінність тональних устоїв – *d-moll*, *F-dur*, *C-dur*), тривалі зупинки в кінці кожної фрази (подекуди на октавному унісоні), складний чи перемінний розмір (5/4, 3/4–7/8) потребують особливого інтонаційного самоконтролю як під час вивчення партій, так і при художньому виконанні.

Твори для чотриголосного виконання «В глибокій долині», «Ішла зізда», «Меланка», мають цікаву гармонічну фактуру та об'єднані тридольним розміром (3/4), лише «Щедрівка» відрізняється перемінним (2/2–3/4). Перші три цікаві тим, що записані з автентичного фольклорного виконання та зберігають оригінальні слова з характерним народним говором, на що слід звернути особливу увагу. Остання щедрівка характерна дикційними труднощами, оскільки задум автора полягає в імітації звуків дзвоників, що потребує особливої артикуляційної чіткості виконання у рухливому темпі. Також трудність складатиме тривалий спів партій на одному звуці.

До патріотично-ліричних композицій належать «Кохання моє», «Лелеча доля», «Ой, сама ж я, сама», «Рідна мова», «Спомин», «Україна – моя любов», «Чорноморець», «Я чекаю», «The Rose», «Намалюю тобі». Авторка не відділяє лірику від патріотики, оскільки не мислить одного без іншого (про що свідчить спроба написання слів до пісні «Україна – моя любов»).

Акапельні триголосні мініатюри «Я чекаю» (сл. і муз. О.-Є. Садовського), «Спомин» (сл. П. Нарівного, муз. І. Іванціва) та «Рідна мова» (сл. О. Ткаченка, муз. А. Гуртського) мають ліричний характер, «розфарбовані» приглушеними, тонкими гармоніями мінорного ладу (*e-moll*, *c-moll*, *f-moll*). У «Споміні» прослідковується вальсовий ритм (розмір 3/4), що наче підкреслює поетичну танцювальність мелодичної лінії. Цей же розмір твору «Я чекаю» надає йому абсолютно іншого характеру, своєрідної тривожності, яка підкреслюється функціональним секстакордом на другому ступені мі-мінору (II⁶4), який дає відчуття ладової змінності, не порушуючи логіку гармонічного розвитку. У «Рідний мові» чотиридольний розмір (4/4) ніби акцентує увагу на заокругленості інтонацій, широкому мелодичному розвитку. Темпові позначення (*moderato*, *andantino*) надають творам вдумливого і дещо тужливого характеру, а динамічний план знову залишається автором на уподобання виконавців.

Наступні ліричні твори («Кохання моє» – сл. А. Малишко, муз. Б. Буєвського, «Ой, сама ж я, сама» – у. н. п. в обр. Д. Січинського, «Україна – моя любов» – сл. Л. Обух, муз. П. Фестера, «Лелеча доля» – сл. В. Цілого, муз. І. Кириліної та «The Rose» сл. і муз. А. МакБрум), написані у розмірах 3/4 та 4/4

та передбачені для виконання ансамблю чи однорідного хору із залученням солістів. Помірні темпи (*andante con moto, moderato, andante non troppo, comodo*), тональності мажоро-мінорної системи (*e-moll, B-dur, G-dur, h-moll, E-dur*) налаштовують на певний настрій виконання пісень, мелодичний та композиційний задум яких повністю підпорядкований змістовому наповненню поетичного тексту, з усіма підкреслюючими інтонаційно-кульмінаційними зворотами. Особлива увага при виконанні партитури належить партіям, які виконують гармонічно-супроводжуючу роль для мелодичної лінії у соліста та дещо відрізняються ритмічним рисунком, чи мають функціональну задачу унісонних підголосків та відрізняються текстом.

«Чорноморець, матінко» та «Намалюю тобі» – пісні з репертуару відомих сучасних виконавців, а саме: гурту «Пікардійська терція» та Тіни Кароль (Тетяни Ліберман). Перша є обробкою української народної пісні учасника гурту А. Капралю та пропонується у перекладі на жіночий склад із дещо зміненою гармонічною фактурою викладу, більш вигідною для жіночих голосів тональністю (*d-moll*), яка модулює (*e-moll*) у четвертому куплеті для підсилення кульмінаційного моменту. Складне багатоголосся облегшують унісонні заспіви та закінчення, а характерної ознаки степового народного співу додає октавний підголосковий унісон на витриманому звуці, який супроводжує тему в середині пісні. Характерність виконання також підкреслює перемінний розмір (2/4–3/4). Другий твір, записаний у чотиридольному (4/4) розмірі, теж має змінний тональний план (*Es-dur–E-dur*), який націлений на підсилення емоційного ефекту та слугує своєрідною кульмінацією. Модуляції створюють велику проблему для непідготовленого виконавця, а тому слід особливу увагу загострювати на виробленні тонального відчуття та психологічному подоланні боязні «взяти» вищий тон. Проблемними тут будуть стрибки в альтовій партії – низхідний на кварту та висхідний на септиму, що потребуватиме багаторазового вправлення.

Останній напрям – **українське музичне ретро** або твори, що належать до так званого легкого жанру музики початку ХХ століття: «Гуцулка Ксеня», «Боз», «Дівоча», «Осінь», «Як тебе не любити», написаних, несправедливо замовчуваними у радянський час, західноукраїнськими композиторами із

професійною музичною освітою, які вимушено шукали кращої долі в еміграції – Я. Барничем, С. Гумініловичем та Б. Весоловським. Пісні були спеціально записані та апробовані колективом на сценах Львівського оперного театру та філармонії у рамках проведення «Фестивалю ретро-музики ім. Б. Весоловського» (2015-го та 2016-го років), призначенням якого стало повернення в Україну забутих імен.

Окрім «Гуцулки Ксені», усі решта пісень написані для вокального ансамблю чи однорідного хору з супроводом. Різноманітність пропонованих супроводжуючих інструментів (фортепіано, скрипка, акордеон, бас-акордеон або контрабас) підкреслює стиль та епоху ретро і створює особливий колорит для звучання голосів. Виписані у відповідних темпах (*tempo di valse*, *tempo di tango*) та ритмах (розміри 3/4, 2/4, 4/4), зі збереженням мелодичного та ритмічного малюнку, аранжування підкреслюють манеру виконання та дух епохи. «Свіжості» додають деякі прохідні альтерації, некласичні гармонічні звороти, дещо змінена фактура, зміщені смислові акценти тощо. Тональний план, хоч і мінорний (*f-moll*, *d-moll*, *g-moll*, *h-moll*), проте досить зручний та посилює виконання. Уваги потребує визначення септакордового гармонічного ряду та співзвуччя з інструментами (особливо скрипкою та акордеоном). При виконанні концертмейстерам потрібно слідкувати, щоб не «забивати» грою звучання голосів, тому динаміка для музичного супроводу виписана з урахуванням усіх регістрових нюансів. Для диригування теж потрібно враховувати позицію рук для хору чи ансамблю з супроводом, показ вступів (часто «з-за такту») та зняттів у схемі, пунктирний ритм, витримані ноти та проведення в партіях тощо.

Пропоновані твори – це одні з кращих зразків у своїх жанрах, котрі з великим задоволенням зможуть виконувати як професійні виконавці, так і аматори. І в тих, і в інших будуть різні підходи до музичного прочитання та інтерпретації (авторка залишає місце для цього, не переобтяжуючи текст детальними вказівками, а лише спонукає та спрямовує музичну уяву), що не лише оживить пропонований нотний текст, а й збагатить виконавську культуру та обов'язково знайде відгук у серцях слухачів.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Барнич Ярослав (англ.: *Yaroslav Barnych*; 30.09.1896, с. Балинці, нині – Снятинський р-н, Івано-Франківська обл. – 1.06.1967, м. Клівленд, штат Огайо, США) – український композитор, основоположник української модерної оперети, український січовий стрілець, диригент, педагог, скрипаль, культурно-громадський діяч. Навчався в Коломийській гімназії (1906–1914), склав іспит зрілості у Віденській гімназії (1915, Австрія), випускник Львівського вищого музичного інституту імені Миколи Лисенка (1924, учень композитора В. Барвінського). Співорганізатор струнного квартету Українських січових стрільців (1914), диригент Українського театру товариства «Бесіда» (1916), вчитель освітніх закладів, диригент оркестрів, хорів у містах Коломия, Чортків, Збараж, Ужгороді, Самборі, Станіславові (1921–1939), засновник Гуцульського ансамблю пісні і танцю у Станіславові (1940), диригент Львівської опери (1941–1944). Перебував у переходових таборах Західної Німеччини (1944–1949), емігрував до США (1949), викладав у філіях Українського музичного інституту Америки (1952), почесний громадянин міста Вінніпег у Канаді (1961), художній керівник та диригент Українського хору імені Тараса Шевченка в США (1951–1966). Автор 4 оперет, симфонічної сюїти «Батурин», музики до театральних п'єс, вокально-хорових творів. Найбільше відомий як творець у жанрі пісні-танго («Гуцулка Ксеня», «Ох соловію», «Чи тямиш?» та ін.).

Буєвський Борис (7.06.1935, м. Кривий Ріг) – український композитор, автор симфонічних творів, балетів, музики до кінофільмів, популярних естрадних пісень 1960–70-х років, член Спілки композиторів України (з 1961 р.) Закінчив Харківську консерваторію (1959, клас композиції професора Дмитра Клебанова). Викладав у Донецькому музичному училищі (1959–1961), мешкав у Києві (1960–1993), емігрував до Бельгії (1993). Написав 10 симфоній, балети «Пісня синього моря» та «Устим Кармелюк», 3 концерти для струнних інструментів, вокальні цикли (на вірші В. Шекспіра, П. Верлена, Р. Бернса), понад 100 пісень, музику до

драматичних вистав, увертюр, концертів, вокально-симфонічні ораторії на слова Л. Костенко та Т. Коломієць.

Весоловський Іван-Богдан (30.05.1915, м. Відень, Австро-Угорщина – 17.12.1971, м. Монреаль, Канада) – український композитор-пісняр, один із зачинателів легкого жанру в українській музиці, що нині відомий як «львівське ретро». Навчався на юридичному факультеті Львівського університету, Вищому музичному інституті імені Миколи Лисенка у Львові, Консульській академії у Відні. Грав у молодіжній джаз-капелі «Ябцьо-джаз» у Львові. Виїхав до Закарпаття (1938), емігрував до Відня (очільник Українського студентського товариства «Січ», 1941), перебрався з сім'єю до Канади (1949). Разом з композитором, музикознавцем А. Гнатишиним та видавцем Б. Тищенком долучився до видавничої діяльності «Українського музичного видавництва» у Відні, що посприяло виходу у світ двох збірок – 100 народних пісень «Рідна пісня» (1943) та 222 народних пісні «Великий співаник» (1945). Працював над аранжуваннями українських народних пісень, що видавались у Лондоні (Велика Британія) та Нью-Йорку (США), Торонто (Канада). Працював в українській редакції Міжнародного канадського радіо в Монреалі. Автор понад 130 пісенних творів (танго, фокстротів, вальсів).

Гнатишин Андрій (26.12.1906, с. Чижиків, Львівщина – 3.09.1995, м. Відень, Австрія) – український композитор, диригент, музично-громадський діяч, педагог, професор, один з найяскравіших представників української діаспори у Відні. Навчався у Вищому музичному інституті імені Миколи Лисенка у Львові (класи С. Людкевича, Г. Левицької, Б. Кудрика), закінчив Нову Віденську консерваторію (1934). Разом з Б. Весоловським опрацьовував у Відні ноти українських народних пісень у видавництві Б. Тищенка. Керівник хору української церкви святої Варвари у Відні (1931–1995). Автор та аранжувальник понад 200 музичних творів (15 літургій та інших церковних творів, 2 опер, сюїти для симфонічного оркестру, вокально-хорових та інструментальних творів).

Гумінілович Степан (9.01.1917, с. Топорівці, тепер Городенківський р-н, Івано-Франківської обл. – 27.01.1985, м. Торонто, Канада) – український композитор, хоровий диригент, засновник хору «Бурлака», спортсмен-футболіст, старшина

дивізії «Галичина» та Першої Української Дивізії Української Національної Армії. Закінчив як скрипаль Вищий музичний інститут імені Миколи Лисенка у Львові (1939), грав у складі джаз-капели «Ябцьо-джаз». Добровільно вступив до лав ОУН, воював в українській дивізії «Галичина». У таборі військовополонених біля Ріміні (Італія) засновує та очолює хор «Бурлака» (1945–1947). При допомозі українського єпископа Бучка переїхав до Австрії, де працював у Зальцбурзькій реальній гімназії, диригував хором «Трембіта», грав у футбол за клуб «Україна». Диригент хору «Трембіта» товариства «Просвіта» в Буенос-Айресі (Аргентина), хору церкви Св. Юрія в Ошаві (1957–1961, Канада), хору «Боян» та «Бурлака» в Торонто (1976–1979, Канада). Створив близько 400 композицій (музика до вистав «Найкращі хлопці з дивізії», «Театр у п'ятницю», обробки народних пісень, хорові твори, пісні).

Дацко Мирон (14.10.1961, с. Ставчани, Львівщина) – композитор, диригент, педагог, член Національної спілки композиторів України. Навчався у львівському музично-педагогічному училищі імені Ф. Колесси (1978–1981), Рівненському інституті культури (1984–1986), Львівській державній консерваторії ім. М. Лисенка (1986–1990, клас композиції – професори Віктор Камінський та Лешик Мазепа, клас хорового диригування – доцент Ігор Жук). Хормейстер Народного студентського хору Львівського політехнічного інституту (1981), керівник аматорського хору ансамблю пісні і танцю «Срібні стріли» військово-повітряних сил Прикарпатського округу (1981–1983), художній керівник клубу заводу «Автонавантажувач», викладач Рівненського інституту культури (1986–1990), диригент у палаці культури заводів «Кінескоп» та «Електрон», керівник учнівського хору львівського СПТУ № 57, методист Львівського обласного управління культури (1990–1995), викладач Львівського державного училища культури і мистецтв (1995–до нині). Як композитор співпрацював з Народним хором «Лемковина», народним ансамблем пісні і танцю «Писанка», Львівським муніципальним хором «Гомін», співаками І. Кушплером, С. П'ятничком, О. Громишем та ін. Нагороджений Почесною грамотою голови Львівської облдержадміністрації (2001), Почесною грамотою Львівського обласного управління культури (2002), лауреат республіканського

конкурсу композиторів «На Чорнобиль журавлі летіли» (2002, м. Житомир), конкурсу Міжнародного товариства Кирила і Мефодія (2003). Загалом видав 13 авторських збірок в жанрі духовної музики. Автор 4-х «Літургій», циклу хорових поем, присвячених Блаженним Української церкви.

Іванців Ігор (19.05.1956, м. Бурштин, Івано-Франківська область) – український естрадний композитор, педагог, артист, культурний діяч, член Національної Ліги композиторів України та Асоціації організаторів дитячих та юнацьких фестивалів України в Івано-Франківській області. Живе і працює з дітьми різних вікових груп в м. Бурштин при Палаці культури «Прометей» Бурштинської ТЕС. Створив вокальну студію естрадних виконавців, з якої на професійну сцену вийшли Віктор Грін, Міка Ньютон, Оксана Романюк, Василь Левицький. Професійною творчою діяльністю займається протягом 25-ти років. У творчому доробку нараховується біля ста пісень, які виконуються різними професійними виконавцями (Народний артист України Володимир Пірус, Віктор Грін, Тарас Житинський, Оксана Романюк, Міка Ньютон (Оксана Грицай), Василь Левицький). Написав музику на вірші знаних поетів Прикарпаття, серед яких Степан Пушик та Роман Юзва. У 1997 році визнаний кращим дитячим композитором України. Член журі дитячих фестивалів – «Чорноморські ігри», «Кришталевий жайвір», «Золотий тік». До свого 50-ти річчя підготував пісенну збірку, в яку ввійшли пісні для дітей та дорослих, випустив два компакт-диски, один з яких дитячий.

Карпінський Францішек (польською *Franciszek Karpiński*; 4. 10. 1741, с. Голосків, нині – Івано-Франківська обл., Україна – 16. 09. 1825, с. Волковиськ, нині Білорусія, тоді – Річ Посполита) – польський поет, драматург, представник сентименталізму в літературі. Навчався в колегії єзуїтів у Станиславові (нині – Івано-Франківськ), у Львівському університеті та у Відні. Член «Товариства друзів науки» у Варшаві. У 1781 році видав перший том віршів. Також писав пісні й балади: ідилії («Лаура і Філон»), вірші про кохання («До Юстин»), думи, елегії, патріотичні вірші, релігійні пісні («Ранкова пісня», «Всі наші повсякденні справи», «Бог йде з небес», «Пісня про народження Господа»); автор віршованого перекладу на польську мову «Післямова Давида» і автобіографії

«Історія мого віку і люди, з якими я жив» (1792), комедії «Оренда», трагедії «Болеслав III», літературознавчого дослідження «Про вимові в прозі або вірші» (1782).

Кириліна Ірина (25. 03. 1953, м. Дрезден, Німецька Демократична Республіка – 4. 09. 2017, м. Київ, Україна) – український композитор, музикознавець, аранжувальник, автор текстів та продюсер, заслужений діяч мистецтв України (1999), член Національної спілки композиторів України (1980). Навчалася у Київському музичному училищі ім. М. Глієра (1972; клас теорії музики В. Подвали; брала уроки композиції у Р. Верещагіна), на факультеті композиції Київської консерваторії (1977; клас композиції М. Дремлюги). Від 1999 року працювала як доцент кафедри естрадного співу Київського національного університету культури і мистецтв, викладаючи фахові дисципліни «Сольний спів», «Аранжування та основи композиції», «Студійний практикум». Її твори звучать в репертуарах Національного заслуженого академічного народного хору імені Григорія Верьовки, Національної заслуженої академічної капели України «Думка», співаків: В. Білоножка, О. Білозір, А. Кудлай, Н. Матвієнко, П. Зіброва, Л. Сандулеси та ін. Як композитор-академіст брала участь у міжнародних форумах в Англії, Голландії, Польщі, Чехії, Югославії, Німеччині, Австралії, Японії, країнах СНД та ін. Творчості притаманний ліризм. В академічній музиці надає перевагу камерним жанрам. Наприкінці 1980-х здобула популярність як авторка поп-музики. Голова журі Міжнародного фестивалю «Зірки Симеїзу» (2003), член журі «Слов'янського базару» (Вітебськ, 1999) та деяких інших фестивалів. Співзасновниця мистецького об'єднання «Народна філармонія» (2014).

Колодій Василь (03.11.1922, с. Куманівці на Вінничині – 07.02.1992, м. Львів) – український поет, перекладач, автор 16-ти поетичних збірок, член Національної Спілки письменників України. Закінчив Львівський університет ім. І. Франка (1951), викладав українську мову та літературу в Чортківському педагогічному училищі на Тернопільщині. Редактор відділу поезії львівського журналу «Жовтень» (1955–1969), старший редактором видавництва «Каменярь». За

рекомендації Володимира Сосюри прийнятий у Спілку письменників України (1962). Похований на Личаківському кладовищі у Львові.

Куркова Зінаїда (1947, м. Хмельницький) – викладач вокально-хорових дисциплін, засновник і керівник вокального ансамблю «Мальви» (1989, Вінниця). Закінчила Хмельницьке музичне училище (клас Л. Є. Константинової) та Донецьку консерваторію ім. С. С. Прокоф'єва (1971, клас заслуженого діяча мистецтв, професора А. Ф. Ушкарьова та заслуженого діяча мистецтв, професора В. Л. Бахарєва). З 1972 року працює старшим викладачем відділу хорового диригування Вінницького училища культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича. Нагороджена дипломами лауреата всеукраїнських конкурсів, грамотами облдержадміністрації, обласного та міського управлінь культури.

Людкевич Станіслав (24.01.1879, с. Ярослав, тепер Республіка Польща – 10.09.1979, м. Львів) – видатний український композитор, музикознавець, фольклорист, педагог, доктор філософії, дійсний член НТШ, народний артист СРСР (1969), Герой Соціалістичної Праці (1979). Закінчив вищу гімназію м. Ярослава (1897), навчався на відділі української та класичної філології філософського факультету Львівського університету (1898–1901), був слухачем консерваторії Галицького музичного товариства (1897–1899), навчався на музикознавчому факультеті Музично-історичного інституту Віденського університету (Австрія) та отримав ступінь доктора філософії в галузі музики (1908), брав уроки композиції у М. Солтиса (Львів), О. Цемлінського та Г. Греденера (Відень). Працював учителем гімназій у Львові та Перемишлі, співпрацював з міськими хоровими товариствами «Боян», «Бандурист», «Сурма». Співорганізатор, інспектор, викладач, директор Вищого музичного інституту імені Миколи Лисенка у Львові (1910–1915), інспектор його філій; організатор першого українського симфонічного оркестру при Музичному товаристві ім. Лисенка (1919); викладач Інституту церковної музики; редактор та укладач енциклопедичних видань; очільник музикологічної секції Союзу українських професійних музик (1934); голова музикологічної комісії Наукового товариства імені Т. Шевченка (1936). Професор, завідувач кафедри теорії та

композиції Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка, старший науковий співробітник Львівської філії фольклору АН УРСР (1939–1951).

МакБрун Аманда (англійською *Amanda McBroom*; 09. 08. 1947, Каліфорнія, США) – американська співачка, композитор-піснярка та артистка. Серед пісень, які вона написала, найпопулярнішою стала «Троянда» (The Rose), виконана співачкою Бетт Мідлер в однойменному фільмі. Співпрацювала з автором текстів до пісень Мішель Брурман, що звучали у фільмах «Земля до часу», «Балто II: Вовк-квест» та мюзиклі «Небезпечна краса» (2011). Як актриса знялася в Нью-Йорку, Лос-Анджелесі, Сан-Франциско та в європейських постановках Жака Бреля «Живий, здоровий і живе в Парижі», дебютувала на Бродвеї в мюзиклах «Сай Коулмен» і «Дороті Філдс». Зіграла головні та другорядні ролі в багатьох телевізійних серіалах, озвучувала дитячі мультфільми. Вела кампанію «Кікстартер» для свого альбому «Голоси» (2016).

Малишко Андрій (14.11.1912, м. Обухів, Київщина – 1970) – відомий український поет, перекладач, публіцист. Закінчив філологічний факультет Інституту народної освіти (тепер Київський національний університет імені Тараса Шевченка). Автор поетичного тексту «Пісні про рушник», яка стала народною, поетичних збірок «Батьківщина», «З книги життя», «Народження синів», «Ярославна».

Ноулз Пейн Джон (англійською *John Knowles Paine*; 09.01.1839, штат Мен, США – 25.04.1906, США) – американський композитор, педагог, перший хормейстер та органіст Гарвардського університету в США, перший запрошений диригент Бостонського симфонічного оркестру, засновник американської гільдії органістів, основоположник професійної американської музичної інфраструктури. Навчався гри на органі у Г. Коцшмара, К. А. Хаулта, композиції – у В. Ф. Випрехта (1850-ті рр.). Впродовж 43-х років (від 1861 року) викладав у Гарварді, входив до так званої «Бостонської шістки» американських композиторів у галузі академічної музики. Написав оперу «Азара», дві симфонії, ораторію «Святий Петро» для хору і оркестру, хорові та органні композиції. Один з перших музикантів, хто експериментував з першим фонографом – звукозаписуючим восковим циліндром (1889).

Садовський Євген-Орест (05.05.1913, с. Ріпнів на Львівщині – 2014, м. Парма, США) – хоровий диригент, актор, співак, педагог, композитор, музично-громадський діяч, лицар Папського ордена святого Григорія, довголітній дяк при парафіях Святих апостолів Петра і Павла і Святого Йосафата в м. Пармі (США), засновник і керівник хору «Дніпро» (США). Організатор та музичний керівник театрального життя в еміграції, диригент та керівник шкільного хору та оркестру в м. Клівленді (США). Написав музику та лібрето дитячої опери «Ведмежа порада» (1968), понад 80 вокально-хорових творів у різний період життя (духовні, патріотичні, ліричні твори для дуетів, тріо, хорів із супроводом та акапельно), здійснивши їх видання трьома авторськими накладами (1973, 1990, 2002 рр.). Співпрацював з композиторами української діаспори – Я. Бабуняком, В. Витвицьким, А. Гнатишиним, Г. Китасти́м, А. Рудницьким та ін.

Січинський Денис (02.10.1865, с. Ключинці, тепер Гусятинський район Тернопільської області – 26.05.1909, м. Станиславів, тепер Івано-Франківськ) – відомий український композитор, хоровий диригент, музично-громадський діяч, педагог, перший професор музики та композитор на Галичині, автор музики до пісні-маршу на слова І. Франка «Не пора». Закінчив Тернопільську класичну гімназію (1888), навчався на правничому й теологічному факультетах Львівського університету, Львівській консерваторії (1888–1892). Засновник чоловічого квартету в Коломиї, капельмейстер оркестру при сирітському притулку в Дроговижі, учитель гри на фортепіано, організатор і диригент хорів співацького товариства «Боян» у Коломиї, Бережанах, Станиславові, Перемишлі (1892–1896), засновник першої музичної школи у Станиславові та музичного видавництва «Станиславівський Боян» (1902), організатор сільських хорів (зокрема, діючого до нині Народного аматорського хору «Первоцвіт» у с. Микитинці біля Івано-Франківська, тоді Станиславова), один з ініціаторів Союзу Співочих і Музичних Товариств Галичини (1903). Автор історичної опери «Роксоляна» (1908), чотирьох хорових кантат (1902–1907) та хорових творів на слова відомих українських поетів, солоспівів, духовної хорової музики, збірки обробок народних пісень, дитячих пісень, фортепіанних мініатюр.

Седляк Людвік (чеською *Ludvík Sedlák*; ? – 1887) – композитор, диригент і педагог чеського походження. Автор «Літургії» та пісень, зокрема, «Алілуя», «Милость мира» і «Свят». З 1854 року – регент хору в греко-католицькому кафедральному соборі у Перемишлі (зараз Республіка Польща) та учитель співу в місцевих школах. Зокрема, учитель гри на скрипці українського композитора Анатолія Вахнянина. Серед його учнів був також український хоровий диригент Осип Вітошинський.

Суржинський Йозеф (польською *Józef Surzyński*; 15. 05. 1851, м. Шрем, Польща – 5. 05. 1919, м. Косцен, Польща) – польський композитор, диригент, музичний теоретик та історик, католицький священик. Вивчав музику у Лейпцигській консерваторії (1872–1874) та церковному музичному курсі в Регенсбурзі (1880). Висвячений на священика у 1879 р., здобув ступінь доктор теології (1880, Рим). Органіст та керівник хорів собору в Познані (1881–1887). Один із засновників Товариства органістів св. Войцеха (1883), редактор журналу «Muzyka Kościelna», парафіяльний священик у м. Костян (1894). Опублікував чотири випуски «Monumenta musices sacrae» у Полонії (1885–1896), підручники пісень «Cantionale ecclesiasticum» (1891), «Directorium chori» (1885–1886) та огляди духовної музики в польських церквах XV–XVIII століть (1889), польські пісні католицької церкви з найдавніших часів до кінця XVI століття (1891) та ін. Вважався творцем церковних хорових творів, що представляли реформу католицької церковної музики (рух Сесілії). Багато своїх праць він анонсував у спеціальних музичних додатках до журналу «Muzyka Kościelna».

Ткаченко Олександр (1954 р. н., м. Кам'янка Черкаської області) – український поет, прозаїк, гуморист. Член НСПУ з 2009 р. Закінчив Запорізький машинобудівний інститут. Працював токарем, інженером, журналістом, видавцем, артистом. Автор п'яти книг (1992–2017), сценарію художнього фільму «Кіт з капустою» (2008), публікацій в українських, польських, англійських часописах. Співзасновник та співголова благодійного фонду «Тодось Осьмачка», літературного об'єднання «Тясмин». З березня 2014 до лютого 2018 очолював Черкаську обласну організацію НСПУ, член Ради НСПУ. Лауреат другої та третьої премій всеукраїнського конкурсу «Коронація слова».

Фацієвич Йосип – священик УГКЦ, на поч. ХХ ст. був парохом у с. Яблунів Гусятинського району Тернопільської області; син українського церковного і громадсько-політичного діяча, посла Галицького сейму VII і VIII скликання отця Василя Фацієвича.

Фестер Павло (15. 12. 1976, м. Коломия) – український композитор, аранжувальник, професійний студійний звукооператор, спікер. Навчався в Прикарпатському університеті імені Василя Стефаника (1995–2000, м. Івано-Франківськ) на музично-педагогічному факультеті. Звукооператор програми «Джем» на телеканалі «Надія» (м. Коломия). Активно працює в жанрі поп-музики духовного спрямування.

Цілий Василь (12.05.1939 р. н., с. Війтівці на Київщині) – український поет. Закінчив технічне училище, Кам'янець-Подільський педагогічний інститут (1969). Працював формувальником на київському заводі «Більшовик», завідувачем клубу в с. Війтівці Баришівського району, вчителював у с. Стайки Кагарлицького району Київської області, працював інспектором Київкниготоргу. Видав 10 збірок віршів для дорослих і три книжечки для дітей (1970–2014). Народною піснею став вірш «Лелеча доля», написаний 1983 року й покладений на музику Іриною Кириліною.

Черепанин Мирон (17.10.1953 р. н., с. Голуби, Доманівського р-ну, Миколаївської обл.) – доктор мистецтвознавства (1998), професор (2000), заслужений артист України (2007). Закінчив музичний факультет Івано-Франківського педагогічного інституту ім. В. Стефаника (1974–1978), аспірантуру Науково-дослідного інституту художнього виховання Академії педагогічних наук СРСР (1983–1986), докторантуру Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, захистив кандидатську (1986) та докторську (1998) дисертації. Працював завідувачем кафедри музикознавства та методики музичного виховання Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, нині – професор кафедри музичної україністики та народно-інструментального виконавства. Автор монографічних досліджень («Музична культура Галичини», 1997; «Естрадний олімп акордеона», 2008; «Музичне і театральне життя Станиславова», 2016),

навчальних посібників («Аранжування та обробки концертних творів для двох акордеонів», 2002, 2004; «Коли співає Артек», 2005, 2010), публікацій в українських і закордонних наукових виданнях. Творча діяльність пов'язана з акордеонним виконавством та участю у вокально-інструментальних ансамблях Прикарпаття: «Росинка» (Христина Михайлюк), «Гуцулочки» (Галина Кушнірук), «Ладо» (Людмила Обух); естрадним оркестром музичного факультету (Валерій Чикирис), естрадно-джазовим оркестром шоу-програми «Вар'єте» (Василь Саньков), професійними колективами Івано-Франківської обласної філармонії імені Іри Маланюк; участю в концертах, присвячених 100-річчю еміграції українців до Канади (Торонто, 1991). Організатор щорічного обласного свята «День українського баяна і акордеона» (з 2013 р.). 2000 р. започаткував створення дуету акордеоністів «Концертіно», котрий є лауреатом всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів естрадно-джазової музики, нагороджений дипломом та золотою медаллю Вищої ліги метрів світового акордеона (2005), гастролював містами України, Росії, Угорщини, Польщі, Литви, Франції, Словаччини. Учасниками дуету записані авторські компакт-диски сольних концертів (2010, 2012, 2013) та радіопередач, присвячених 90-й та 100-й річниці з дня народження Астора П'яцолли (2011, 2021), 200-й річниці Тараса Шевченка (2014) та 150-й річниці Дениса Січинського (2015). Сьогодні дует акордеоністів продовжує здійснювати аранжування різностильової музики для вокальних та інструментальних складів, створювати нові концертні програми, реалізовувати творчі експерименти і мистецькі проекти.

Чуєнко Станіслав – керівник ВІА «Світязь», учасник гурту ВІА «Львів» (1980–1988), фольк-гурту «Львівські музики» (1988), клавішник, скрипаль, композитор, співак.

Яциневич Яків (8. 11. 1869, м. Біла Церква на Київщині – 25. 04. 1945, Краснодарський край, РФ) – український хоровий диригент-регент, композитор, фольклорист. Закінчив Київську Софійську духовну школу, Київську духовну семінарію (1890). Навчався у музичній школі С. Блумефальда та М. В. Лисенка в Києві, разом з яким співзаснував хорові колективи (1891–1904), товариство

«Боян» (1905). Диригент чоловічого хору Київського університету св. Володимира (1903–1906) і міського хору-капели «Співочого товариства ім. М. В. Лисенка» в Одесі (1925–1930). Активний учасник як регент і композитор становлення Української Автокефальної Православної Церкви на початку ХХ-го ст. Написав симфонію «1905 рік», ораторію «Скорбна мати» (на слова П. Тичини), церковну музику («Літургію», релігійні канти, колядки, щедрівки. Останні роки життя провів на засланні – Кавказі (Майкоп, Адігейська автономна республіка), Краснодарському краї (РФ).

Вокальний колектив «Ладо»

У сучасному соціокультурному просторі України існує безліч музичних молодіжних колективів, котрі яскраво репрезентують вокально-хорове мистецтво на різних рівнях – регіональному, загальнонаціональному та світовому. Вони різняться організаційно-структурними та стильовими рисами, побутують при різних державних культурних та освітніх установах, або ж виступають як самостійна концертна одиниця. Їхня діяльність, загалом, визначається як навчально-виховна та має більше культурно-просвітницький характер, аніж комерційний. До одних із таких колективів можна зарахувати вокальний колектив «Ладо» з міста Івано-Франківська.

Розпочав своє творче життя колектив «Ладо» 2004 року в Івано-Франківському Природничо-математичному ліцеї як вокальне тріо, у складі якого були ліцеїстки першого (Наталя Федорняк) та другого (Ярина Чепига, Ірина Рибчанська) року навчання, тобто 8–9 класи. З 2006 до 2008 року його учасниці стали також гуртківцями Івано-Франківського міського центру дитячої та юнацької творчості. Від 2009 року «Ладо» – вокальний колектив Навчально-наукового інституту мистецтв Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Від початку заснування колектив «Ладо» неодноразово здобував призові місця на міському та обласному дитячо-юнацькому фестивалі-конкурсі «Таланти землі Галицької», конкурсі Стрілецької та повстанської пісні (м. Івано-Франківськ). У 2009–2014 роках колектив був незмінним учасником щорічного фестивалю «Коляда на Майзлях» (м. Івано-Франківськ). У квітні 2013 року, на запрошення української діаспори, учасники «Ладо» співали у Австрії, Швейцарії та Італії, їхні виступи отримали схвальну оцінку преси, а у травні цього ж року за участі колективу відбувся запис передачі у студії Івано-Франківського радіо «Дзвони». 2014-ий рік ознаменувався для учасників власним різдвяним профорієнтаційним концертом у покутському місті Коломия. У червні 2015 року вокальний колектив «Ладо» став переможцем (III премія) та отримав звання «Лауреата» I Міжнародного конкурсу ретро-музики імені Богдана Весоловського у м. Львові. На запрошення організатора фестивалю ретро-музики співака Ореста Цимбали, у 2016 році «Ладо», у рамках фестивалю, взяв участь у ювілейній концертній програмі, присвяченій композитору С. Гумініловичу на сцені Львівської обласної філармонії. Цього ж року колектив почав працювати над власним live-диском «Молитва за Україну», презентація якого відбулась у січні 2017-го року на обласному радіо «Дзвони». У червні 2018 року була записана ще одна передача за участю колективу на обласному радіо «Карпати», де звучала ретро-музика українських композиторів Б. Весоловського, С. Гумініловича, Я. Барнича у сучасному виконанні «Ладо».

Як постійний учасник презентацій, концертних програм та фестивалів міста й області, вокальний колектив постійно співпрацював з митцями

культурних та освітніх закладів міста Івано-Франківська: Владиславом Пірусом (фортепіано), Любомиром Николиним (скрипка), Анжелою Приходько (скрипка), Мироном Черепанином (акордеон), Андрієм і Тарасом Василюками (гітара, звукозапис, промо-дизайн), Іриною Яцушак (скрипка), Юлією Махняк (скрипка), у супроводі яких «Ладо» виступав у кращих концертних залах Львова та Івано-Франківська.

Промоутерами колективу у різний час були: заступник начальника міського відділу освіти Світлана Уварова, директор Природничо-математичного ліцею Мирослав Бідичак, директор Івано-Франківського міського центру дитячої та юнацької творчості Ірина Волинська, професори Прикарпатського університету Анатолій Грицан, Василь Мойсишин, Любов Серганюк. Проте, найбільше колектив завдячує опіці заслуженого працівника культури України, професора, доктора мистецтвознавства Ганни Карась. Плідна співпраця колективу відбулася також з журналісткою радіо «Дзвони» Марією Солодчук та радіостудією ТРК «Карпати» (Івано-Франківськ). Дружні стосунки «Ладо» склалися також з письменником та журналістом Любомиром Винником (Льокарно, Швейцарія), поетом Богданом Ткачівським (Івано-Франківськ), композитором Любомиром Медведем (Тисмениця).

Учасники формації – це гуртківці Природничо-математичного ліцею та Івано-Франківського міського центру дитячої та юнацької творчості, викладачі, випускники та студенти Навчально-наукового інституту мистецтв Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». До вокальної сім'ї «Ладо» належали: **Ірина Березовська** (сопрано), **Орися Гнатюк** (сопрано), **Галина Грицук** (сопрано), **Лариса Дуда** (сопрано), **Лідія Курбанова** (альт), **Тетяна Маскович** (альт), **Анастасія Мельничук** (сопрано), **Христина Пинчук** (альт), **Ірина Рибчанська** (альт), **Марія Санкович** (сопрано), **Ярина Чепіга** (сопрано), **Наталія Федорняк** (сопрано), **Ірина Яців** (альт), та які й надалі залишаються дружньою родиною «Ладо».

Художній керівник – **Людмила Обух** (сопрано), член Національної музичної спілки України (2012), кандидат мистецтвознавства (2014), асистент

кафедри виконавського мистецтва (2015), старший викладач кафедри методики музичного виховання й диригування Інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (2018), доцент, завідувач кафедри мистецької освіти Навчально-наукового інституту педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка (2020).

Про «Ладо»

в наукових розвідках, пресі та соціальній мережі:

1. Карась Г. Використання засобів event-менеджменту в презентації нотних та музикознавчих видань. *Менеджмент соціокультурної діяльності*: колективна монографія / упор. Козаренко О., наук. ред. Пасічник В. Львів: Растр-7, 2018. С. 181, 183.

2. Обух Л. Мистецька складова культурно-громадської діяльності Ганни Карась. Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. *На пошану доктора мистецтвознавства, професора Карась Ганни Василівни*. Івано-Франківськ : Видавництво ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (або «Фоліант»), 2015. С. 40.

3. Винник Л. «Ладо» з Прикарпатського університету виступив у Швейцарії. *Вікна*. 12 квітня 2013 року. Вилучено з: [vikna.if.ua>news/category/_/2013/04/12/12864/view](http://vikna.if.ua/news/category/_/2013/04/12/12864/view)

4. Михалків І. «Ладо» з Прикарпатського університету виступив у Швейцарії. *Галичина*. 18 квітня 2013. С. 5.

5. Викладачі Інституту мистецтв ПНУ запросили коломийських абітурієнтів на навчання (фото). *Firtka: агенція новин*. 30. 01. 2015. URL.: <https://firtka.if.ua/blog/view/vikladaci-institutu-mistectv-pnu-zaprosili-kolomijskih-abiturientiv-na-navcanna-foto68498>

3. Вокальний колектив «Ладо» подарував коломиянам незабутні враження. *Телеканал НТК*. 06. 02. 2015. URL.: [ntktv.ua>news/novyny...vokal...kolektyv_lado...video/...](http://ntktv.ua/news/novyny...vokal...kolektyv_lado...video/...)

4. Обух Людмила Василівна | Вокальний колектив «Ладо». URL.: [personal.pu.if.ua>depart/liudmyla.obukh/ua/7834/](http://personal.pu.if.ua/depart/liudmyla.obukh/ua/7834/)

5. Осіння музична імпреза Ганни Карась в обласній бібліотеці. *Сайт Івано-Франківської обласної наукової бібліотеки імені Івана Франка*. URL.:

<http://www.lib.if.ua/posts/1380110320.html>

7. Презентація збірки вокально-хорових творів Дениса Січинського. *Сайт Факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка*. 31.10.2015. URL.: kultart.lnu.edu.ua

На YouTube-каналі:

1. Вокальний ансамбль «Ладо». Коляда на Майзлях. 09.01.2015. *YouTube*. URL.: www.youtube.com

2. Вокальний колектив «Ладо» : «Душе моя» П. Чесноков. *YouTube*. URL.: www.youtube.com

3. Вокальний колектив «Ладо» : Павочка. *YouTube*. URL.: www.youtube.com

4. Вокальний колектив «Ладо». 15-ліття Інституту мистецтв. *YouTube*. URL.: www.youtube.com

5. Квартет «Ладо» - Дівоча (Фестиваль ім. Б. Весоловського 2015). *YouTube*. URL.: www.youtube.com

6. #Щедрик100challenge. Вокальний колектив «Ладо» м. Івано-Франківськ. URL.: www.st-parfum.ru

7. Денис Січинський – Ой сама ж я сама. Виконує квартет «Ладо». Roman Dzundza. *YouTube*. URL.: www.youtube.com

8. «Ладо». Виступ в Коломиї «Молитва за Україну». Iryna Yatsiv. *YouTube*. URL.: www.youtube.com

Альт як вирок і благословення

«Будеш альтом!» – для тринадцятирічної дівчинки це звучало, як вирок. «Низи», традиційно, «тримають» хлопці, але в природничо-математичному ліцеї (ПМЛ) знайшовся аж один джентльмен, який, як на зло, співав, немов соловейко – високо і дзвінко. А я змушена... гудіти з самого краю хорового колективу і створювати фон для тонкоголосих зірок шкільної естради.

Єдиним аргументом, який переконував бути учасницею ліцейних вокальних колективів, була можливість прогулювати уроки. П'ять хвилин ганьби на сцені – хороша плата за пропущені контрольні та нудну хімію. Та й співати я відверто не вміла. Он, інші дівчата ходять в музичну школу, грають на фортепіано і бандурі, а я, крім «до-ре-мі», більше нічого й не знаю. Виженуть, і слава Богу – матиму більше вільного часу.

Сказати, що нотна грамота давалася тяжко – це нічого не сказати. Вона мені просто не давалася абсолютно. Ноти? То для просвітлених музикантів. А я математику люблю.

Людмила Василівна Голинська (тоді ще так) прийшла викладати музику в ПМЛ в час, коли цей предмет в мене вже закінчився згідно зі шкільною програмою. «Тепер точно кінець» – подумала я і вирішила остаточно закинути співи.

Теплого вересневого дня на великій перерві нас зібрали в кабінеті історії. Навпроти півсотні скептичних дитячих обличь стояла висока, струнка фігура нової вчительки. Класична, навіть аристократична зовнішність Людмили Василівни давала зрозуміти, хто тут головна. Всі вмиль затишли. Вже потім, під час дружніх посиденьок після чергового вдалого концерту, ми дізналися, що насправді наша Людмилка (так ми називали її поза очі) тоді страшенно хвилювалася. Вміння зібратися і проявити характер в критичний момент – якість, за яку ми були дуже вдячні пані Голинській впродовж всього спільного творчого шляху. «А тепер молимося!» – і всі зачитували «Царю небесний», після чого впевнено виходили на сцену. Людмила Василівна вміє зробити так, щоб море було по коліна.

Спочатку я співала на слух. Як виявилося пізніше, не я одна. То треба мати не лише музичний, а й педагогічний талант, щоб вселити віру і «прорізати» голос в учнів, які, на перший погляд, – безперспективні. Три роки виступів у складі ліцейного хору, вокального ансамблю «Журавка», а потім, після закінчення навчання, коли більшість учасниць розгубились по світах, Людмила Василівна таки продовжила працювати з тріо «Ладо», – то кращі часи мого життя, без перебільшень.

Наша Людмилка по-вчительськи несе добре, вічне, мудре, в душі та розум своїх підопічних, і, як подруга, знаходить ті слова, які надихають і мотивують.

Готуючи нас до концертів, вона підбирала такі пісні, щоб було складно. Щоб ніхто потім не сказав: «Не допрацювали». Ми не «рвали горло» до хрипоті, але звук мав бути, як кришталь. Авторські аранжування Людмили Василівни перетворювали прості народні мелодії у вищий пілотаж, бо змушували нас проживати кожную пісню, кожен куплет та пропускати усе крізь себе. І все це, звичайно, мало візуальну обгортку: традиційні українські вбрання, розкішні сукні та навіть чоловічі костюми – кожна деталь підкреслювала ідею виступу.

Я радію, що наша спільна праця приносила не тільки задоволення, а й користь. Важливо передавати через мистецтво той духовний посил, що торкається серця, примушує задумуватись, відчувати біль і радість, тугу і надію. Роботи Людмили Василівни Обух – саме такі. Я бачила сльози на очах слухачів, блаженні усмішки і впевнену гордість. Пісня може пробудити патріотичні почуття, нагадати про давнє кохання, спонукати до звершень. Мабуть, це магія. Години роботи в репетиційному класі – заради миті, коли відчуваєш, що даєш слухачам щось прекрасне.

Дякую Вам, Людмילו Василівно, за те, що живете для людей. І, як мантра, зі мною завжди наше традиційне, натхненне: «Молимось!».

Ірина Діденко (Рибчанська),
підприємець (м. Івано-Франківськ)

Зустріч

Деякі зустрічі з певними людьми круто впливають на наше життя і формування нашої особистості. Однією з таких – була зустріч з Людмилою Василівною Обух (Голинською).

Я вдячна Людмилі Василівні, що маю можливість через відгуки про її роботу подякувати за вклад у мій особистий розвиток як музиканта та диригента. Коли я почала співати під її керівництвом у хорі, а згодом, в ансамблі та тріо, мене вразили три іпостасі Людмили Обух, які вплинули на подальшу мою кар'єру та які я дуже ціную: Людмила Василівна як керівник, викладач та аранжувальник.

Будучи зараз керівником кількох колективів, я розумію, яким мудрим наставником була і є Людмила Обух. На мою думку, однією з найважливіших якостей керівника-викладача є вміння організувати процес так, щоб максимально зацікавити у ньому, щоб твої студенти перебували в тонусі потоку, так званої постійної творчої енергії. Інша важлива риса – це викликати у студентів прагнення якості, бажання зі звичного вивчення твору зробити щось більше, глибше, творче, вражаюче, запам'ятовуюче, проникливе, і ще й з елементами хореографії – це результат якісної роботи Людмили Василівни над будь-яким музичним твором. Ще один важливий елемент професіоналізму керівника і викладача – зуміти, так би мовити, «витягнути» внутрішню творчу енергію, емоцію і передати власне бачення студентам настільки реально і близько, щоб вони змогли його втілити. Заразити усіх спільним сенсом. Цими якостями володіла Людмила Василівна Обух в той час, коли я потрапила до її колективу.

На початку викладацької діяльності Людмили Василівни у Природничо-математичному ліцеї мене вразило те, що їй вдалось втримати на собі увагу більше 30-ти студентів не з допомогою суворої дисципліни чи підвищення голосу. Не менш важливий фактор – це вибір музичного матеріалу, а точніше, інший підхід до нього. У Людмили Обух був колосальний смак на композиції, а також вміння правильно їх доносити до учнів. А щоб правильно донести, Людмила Василівна володіла і талантом спілкування з учнями, а також знаходила індивідуальний підхід до кожного.

Не забуду, як ми щодня чекали занять хору в ліцеї, і вважаю, що це великий показник хорошого викладача. З появою Людмили Василівни щороку хор Природничо-математичного ліцею серед усіх загально-освітніх закладів займав призові місця, гран-прі.

На основі хору Людмилою Василівною був створений і ансамбль дівчат. Ми зуміли прожити не тільки одні з найкращих років завдяки співу в цьому ансамблі, мати змогу подорожувати, виступати на сценах у Криму та Варшаві, але також, особисто я, здобула безцінний досвід і натхнення на створення власного хорового колективу.

Окремим пунктом мушу зазначити про вокально-хорові аранжування Людмили Василівни. Її нестандартний підхід до традиційних музичних речей не залишав байдужими ні професіоналів, ані аматорів. Зі звичайних пісень Людмила Василівна робила маленькі шедеври, давала їм нове життя, нове дихання, і, мабуть, саме цей погляд – мислити нестандартно, новаторськи – вплинув на мене як на аранжувальника найбільше. Неочікуване гармонічне мислення під всім знану мелодію або ж окремі нестандартні нюанси щодо виконання музичних композицій – створювали абсолютно новий свіжий музичний матеріал.

Ярина Чепіга,
диригент Маленького хору Василя Великого
та Dream Orchestra (м. Київ)

Незабутні роки практики та дружби!

Спів у «Ладо» запам'ятається мені назавжди. Це був мій перший досвід роботи у вокально-хоровому колективі малого складу (а тоді це було тріо), де відповідальність за виконання лежить на згуртованості та єдності його учасників, і, в першу чергу для мене, не стільки вокальній, скільки емоційній. Це було єднання думок, переживань, перевтілень, що зливалися в одне ціле під час виступу. Саме таке поєднання стало запорукою швидкого успіху колективу, а потім переросло в справжню дружбу.

Ми, як учасники, які вдосконалювали точні науки, із нетерпінням чекали репетицій, які ставали справжньою ареною відкриття найпотаємніших порухів душі та серця. В цей час наш керівник, Людмила Василівна Обух (Голинська), дозволяла вільно виражати свої музичні думки та втілювати власні задуми. На репетиціях панувала невимушена атмосфера, було легко та комфортно в емоційному плані, що перепліталось із строгою дисципліною в роботі, відточенням деталей до найменших нюансів. Людмила Василівна – прекрасний педагог, після появи якої в природничо-математичному ліцеї завирувало музичне життя. На репетиції хору приходили ледь не всі учні навчального закладу. Всі вони хотіли також потрапити у склад вокального ансамблю, тріо чи дуету, спробувати свої сили сольо під керівництвом молодого висококваліфікованого педагога, яка спочатку прикладала чималих зусиль. Невдовзі її діяльність без перебільшення стала рушійною силою розвитку різнобарвного культурно-мистецького життя не лише ліцею, а й Івано-Франківського центру дитячої та юнацької творчості, Інституту мистецтв, інших освітньо-мистецьких закладів міста та області. Як результат, – щорічні перемоги колективів у міських конкурсах-оглядах виконавської майстерності серед учнів загальноосвітніх шкіл, де легко отримували не одне призове місце.

Зазначу, що «Ладо» просто жило музикою! У більшості з нас була базова музична підготовка, тому було зрозуміло і легко працювати, можна було взяти складніший репертуар. Але це не означало, що вимоги були меншими. Навпаки – чим більше ми опановували, тим більше від нас вимагали. Кожен, співаючи в колективі, пройшов добру виконавську школу та підготовку до навчання у

вищому мистецькому навчальному закладі, оскільки виявилося, що музика все ж таки – наше покликання. Для нас, тоді ще дітей, особливим визнанням наших старань стали поїздки з концертами в Україні та за кордон, які дали зрозуміти, що виконавство – не просто розвага, а важка праця, і назавжди відкрили наші серця вільному світу. Щирі оплески та задоволені обличчя слухачів залишали сліди, які стимулювали до ще більшої, наполегливішої роботи.

Творча добірка містить зразки вокальних творів, які опрацьовувала Л. Обух спеціально для нас, учасників колективу «Ладо», з великою надією та впевненістю у майбутньому української пісні та вокального ансамблевого виконавства. Дякуємо за можливість вперше їх апробувати. Багато доробок можна сміливо використовувати у роботі з учнями дитячих музичних шкіл та аматорських вокальних ансамблів при народних домах та будинках культури. Складніші ж твори збагатять репертуар колективів середніх спеціалізованих та вищих мистецьких навчальних закладів, а також професійні виконавські колективи.

Нехай ця збірка стане «першою ластівкою» у великий вільний музичний світ, і ще не один колектив надихне на плідну творчу працю заради розвитку професійного українського музичного мистецтва!

Наталія Федорняк,
кандидат мистецтвознавства,
директор Єзупільської дитячої музичної школи,
концертмейстер кафедри музичної україністики та
народно-інструментального мистецтва
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
ім. В. Стефаника» (м. Івано-Франківськ)

Мрії мають здатність здійснюватись!

Моє перше знайомство з Людмилою Василівною Обух та її колективом відбулося у 2005 році на одному з фестивалів-конкурсів, організованому Міським виконавчим комітетом. Ще задовго до виступу мою увагу привернули дівчата у фраках і циліндрах – вокальний ансамбль «Журавка» з Природничо-математичного ліцею м. Івано-Франківська, серед яких була і художній керівник. Їх виступ був не менш вражаючим і якісно відмінним від інших ансамблів. Людмила Василівна на той час працювала також і в міському Центрі дитячої творчості, тому я не раз чула спів, коли вона проводила репетиції з вихованцями, але той нестандартний виступ «Журавки» запам'ятався назавжди. В майбутньому інший колектив – «Ладо» – ще не раз дивував слухачів саме влучно створеними образами (до слова, більшість костюмів дівчата виготовляли власноруч).

В голові тоді промайнула думка: «Якби в мене була донечка, то було б чудово щоб вона співала у такому колективі». Минав час, дещо змінювався склад виконавців, вони дорослішали і вже навчались у інших закладах, проте бажання співати, доносити красу української пісні продовжувало їх об'єднувати.

Кажуть, що мрії мають здатність здійснюватися! І ось – 2013-й рік, а моя п'ятирічна донечка як учениця Людмили Василівни з вокалу дебютує з колективом «Ладо» на фестивалі «Коляда на Майзлях»! Радості не було меж! А до цього рік клопіткої праці, розучування творів, знайомство з колективом «з середини», мої перші спроби створення костюмів, до яких долучалися всі учасники колективу і кожен, в міру своїх можливостей, допомагав у їх розробці. Часто їм допомагали рідні, наприклад, оздоблені бісером краї сорочок – робота чоловіка Людмили Василівни отця Юрія. Мені також випала честь оздоблювати сорочки та плахти тканими орнаментами, а також створювати прикраси до костюмів.

Колектив завжди приваблював тим, що був однією дружньою, веселою, співочою сім'єю. Репетиції відбувалися творчо, як в кабінетах освітніх закладів, так і в концертних залах мистецьких установ чи в квартирах учасників.

У 2013 році «Лад» виступає у Австрії, Швейцарії, Італії та отримує схвальну оцінку преси. І знову безліч репетицій, пошуків, проб, линути пісні у виконанні «Лад» об'єднуючи серця, впевнено здобуваючи перемоги на фестивалях та конкурсах різних рівнів, їхні записи звучать у радіоефірі та отримують широкий резонанс.

Пам'ятним для нас із дітьми став також 2014 рік, коли відбувся виступ з різдвяним концертом у перлині покутської землі – м. Коломиї. Незабутніми були підготовка, дорога та сам виступ у Дитячій музичній школі №1. Хвилюючим і особливо відповідальним був сам концерт, адже Людмила Василівна – колишня випускниця цієї школи. Її радісне хвилювання і піднесений настрій передавались всім учасникам та рідним, які їх супроводжували. Ведучою цієї різдвяної програми була заслужений працівник культури України, професор Ганна Василівна Карась, яка розповідала цікаві факти з життя прикарпатського краю та свого особистого, що дивовижним чином доповнювали один одного, філігранно вплітаючись у спільну канву подорожі та виступу.

Концерт у м. Коломиї відбувся як профорієнтаційний захід для вчителів та учнів, а для жителів міста – це було продовженням Різдва. У програмі прозвучали і духовно-патріотичні твори, адже події які почали відбуватися в Україні не могли не зачепити «за живе». Виступ було розпочато щемливою «Молитвою за Україну», учасники вийшли з запаленими свічками, а зал піднявся... Линула пісня і кожний в залі повторював її про себе, очі стали вологими, у деякого текли сльози по щоках. Молитва у виконанні дівчат вразила в саме серце, зачепивши потаємні струни душі, пройшла наскрізь, подарувавши надію і умиротворення. Після виступу декілька секунд стояла тиша, всі були під враженням від твору у виконанні «Лад». Далі у концерті прозвучали колядки та щедрівки, які несли в собі автентичний заряд української енергетики, збагачуючи духовно і даруючи надію спраглий українській душі. Колядки, щедрівки та деякі інші твори, дбайливо зібрані і адаптовані Людкою Василівною зазвучали з новою силою, розкриваючи досі невідомі пісенні особливості рідного краю. Аранжування, акапельне виконання, костюми, антураж, аудиторія – все створювало неповторну, затишну, дещо родинну, місцями щемливу атмосферу. А на

закінчення виступу всім присутнім учасники вокального колективу зробили невеличкий сюрприз – вручили цукерку-дзвоник з різдвяною квіткою та побажанням від «Ладо». І знову взяли мою Настусю як солістку та ученицю Людмили Василівни співати з «Ладо», а ще її старшого брата Владислава, що здійснив супровід колядки грою на джембе. Саме така несподівана, оригінальна ідея поєднати акапельний спів дорослих і дитини з дивним та незвичним для українців інструментом прийшла керівнику колективу!

Збулася моя мрія і навіть трішки більше, адже до колективу долучилось вже двоє моїх дітей! Завдячуючи керівнику, наставнику, людині, яка розуміє творчі душі, вміє знайти підхід до кожної, об'єднати таких різних і таких талановитих людей в один колектив, назва якому «Ладо»! Тепер у доньки є своя власна мрія – стати дорослим учасником цього ж колективу. Час покаже! Ви ж пам'ятаєте : «Мрії мають здатність здійснюватися!».

Наталія Мельничук,
методист та викладач образотворчого напрямку
Івано-Франківського міського центру дитячої та юнацької творчості,
мама найменшої учасниці колективу «Ладо» –
Насті Мельничук (м. Івано-Франківськ)

Вісім років як одні з кращих митей життя

Від того часу, коли на першому курсі я зайшла на урок хорового диригування до класу заслуженого працівника культури України Ганни Василівни Карась, де концертмейстером була Людмила Василівна Обух, минуло рівно вісім років. Тоді, мене, як випускницю музичного училища, приємно вразила робота обох викладачів, які щиро намагалися допомогти набуті здатність стати хоровим диригентом, запаливши вогник любові до музичної справи.

Уже відразу після заняття, Людмила Василівна запропонувала мені спробувати свої сили у вокальному колективі «Ладо», оскільки вподобала собі мій тембр голосу. Пам'ятаю, як прийшла на пробу і побачила, що там сидить ще одна студентка – тоді мені пощастило більше.

І от уже наступна мить: ми з колективом подорожуємо країнами Європи та виступаємо в концертних залах прекрасних храмів, театрів, знайомимось із цікавими людьми (зокрема, письменником та журналістом Любомиром Винником, який був ще і нашим гідом у Швейцарії), відвідуємо надзвичайно мальовничі місця, здобуваємо новий життєвий і творчий досвід.

Ще мить – і зали Львівського національного оперного театру та Львівської обласної філармонії зустріли бурхливими оваціями наш квартет як лауреата міжнародного конкурсу ретро-пісні. Виступ на одній сцені з «Піккардійською терцією», джаз-гуртом «Шоколад», Володимиром Луцевим, Орестом Цимбалою, Іларією та ін. учасниками яскравим світлом прожекторів врізалось в мою пам'ять.

І ось ми вже у студії звукозапису та натхненно працюємо над live-альбомом, а потім і над ретро-програмою. І весь час маємо справу з професійними музикантами, журналістами, ведучими, що додають відчуття причетності до чогось справді важливого та величного.

А між тим усім – репетиції, концерти, концертні поїздки, записи та передачі на радіо, телебаченні, відгуки у пресі, соціальні мережі...

Навіть під час карантину «Ладо» співало онлайн та ще й стало дистанційно призером конкурсу!

Цінним здобутком виявився репертуар колективу, який часто використовувався мною, як учителем музики, у професійній діяльності (під час уроків музики, на звітах шкільної самодіяльності, різноманітних концертах, фестивалях дитячої та юнацької творчості тощо). Проте найціннішим для мене стали набуті практичні навички ансамблевого співу та роботи з колективом малої форми вокально-хорового виконавства, які я й надалі змогла використовувати в позакласній діяльності.

Христина Павлів (Пинчук),
вчитель музики
Ямницького ліцею Ямницької сільської ради
об'єднаної територіальної громади Івано-Франківської області
(м. Івано-Франківськ)

ЛАДО для мене

З Людмилою Василівною Обух та її вокальним колективом (як ми всі про себе думали – вокальним «дитям») особисто я познайомилась під час навчання в Інституті мистецтв, відвідуючи заняття хорового диригування, де вона була концертмейстером. Якось я запитала чи є вона практикуючим хормейстером і неочікувано отримала пропозицію прийти на репетицію «Ладо». Дівчата тоді готувались до виступу в концертній програмі народного дому «Просвіта», яку організовувала журналістка радіо «Дзвони» п. Марія Солодчук. Це був 2012-й рік. А вже наступного року як учасник колективу «Ладо» я співала в багатьох містах Європи.

Окрім того, будучи студенткою, на почесне запрошення заслуженого працівника культури України Жанни Йосипівни Зваричук, я деякий час відвідувала Богослужіння в Катедральному соборі УГКЦ м. Івано-Франківська та мала змогу співати у знаному на Прикарпатті камерному хорі «Кредо» разом з Людмилою Василівною, як багатолітньою учасницею та солісткою колективу.

Для мене була велика честь приймати участь у колективі «Ладо»! Це були чудові роки творчого життя. Різноманітні концерти, участь у щорічному Різдвяному фестивалі «Коляда на Майзлях», запис радіопередач, зарубіжне турне і багато інших цікавих наших виступів та подій. Передусім, хотілось би подякувати нашому керівнику, прекрасній людині, з надзвичайно широкою, доброю і творчою душею – Людмилі Василівні Обух! Вона – приклад того, як треба любити свою справу. Я щиро вдячна за чудову атмосферу в колективі, за цікаві інтерпретації творів, за професійний підхід, за безцінне відчуття потрібності! Від щирого серця бажаю подальших творчих успіхів та гучних оплесків!

Ірина Березовська
(Іспанія)

«Серце» вокального колективу «Ладо»

Моє перше знайомство з вокальним колективом «Ладо» відбулося у стінах Навчально-наукового інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», під час мого навчання (2006–2011рр.). Не пригадую, що вони виконували, але їх спів мене дуже зачепив, бо пам'ятаю, що мені хотілося стати учасником цього колективу, проте на той момент склад був повністю укомплектований. Минув певний період часу і восени 2015 року я таки стала однією з частинок «Ладо».

Атмосфера. Мабуť завданням керівника є, в першу чергу, створити колектив однодумців. Незважаючи на те, що ми всі (учасниці колективу) були абсолютно різними за своїми психотипами, уподобаннями, світоглядом та виконавському баченні, Людмила Василівна проявила себе у роботі з нами чудовим комунікатором. Якимось чином збираючись разом, ми працювали і працювали якісно! Не варто сприймати ці слова як самопохвалу. Уміння передавати любов до музики, співу, створювати атмосферу творчої лабораторії, де кожен відчував свою унікальність і архиважливість у процесі творення вирізняло нашого керівника з поміж інших.

Кухня. Мені особисто дуже імпонувала властивість Л. Обух стратегічно мислити, тобто прогнозувати та десь навіть інтуїтивно при вивченні твору розуміти те, що і як саме має звучати в кінцевому результаті. Людмила Василівна з нами працювала чітко, лаконічно, поетапно над кожним наступним завданням. Окрім того, Людмила Василівна – ерудит, а тому нам завжди було цікаво. Вона увесь час, знаходилась у «пошуку», розширюючи грані своїх знань, і зараз мені стало очевидно, що науково-дослідницька діяльність їй личить. Можливо, це теж вплинуло на нас, оскільки було з кого брати приклад.

Варто також додати, що наш керівник старанно підбирала репертуар, який складався з кращих зразків класичної та сучасної музики, включав духовні, авторські твори українських та зарубіжних композиторів, українські народні пісні. Л. Обух аранжувала пісні під учасників «Ладо» (враховуючи тембральний колорит звучання, індивідуальні виконавські можливості), що давало свій результат. Вокальний склад завжди підбирався так, що ми, ніби і співали свої

партії, але часто «мінялися місцями» в окремих моментах твору, де було потрібно внести саме таку барву, яку бачив керівник. Це ще раз підтверджує зазначену раніше думку про чітке прогнозування результату нашої роботи, конкретне співзвуччя, прагнення удосконалити виконавську майстерність колективу.

Окрім вище зазначеного, як концертмейстер я деякий час мала нагоду працювати з Людмилою Василівною у класі хорового диригування. Тут можу сказати, що викладач завжди була відкритою для своїх студентів, уміла зацікавити, віддано працювати на результат, а тому зуміла прищепити своїм вихованцям любов до предмету, а що найцінніше – дозволила їм повірити у себе.

Професійні якості керівника. До структурних елементів діяльності диригента (в перекладі з латинської мови означає «направляю, керую») належать: врахування технічних особливостей твору (його розбір, вивчення та виконання); володіння мануальною технікою, з допомогою якої диригент спілкується з колективом; комунікативні якості, які впливають на вміння знаходити контакт з людьми; творчий потенціал та психологічні особливості особистості диригента, його значення для розвитку самого колективу і безпосереднього впливу на культурно-соціальну сторону суспільства. Важливе місце в самому процесі роботи займає мотивація. Усі ці структурні компоненти формують знання, уміння та навички хормейстера. Саме такий компендіум Людмила Василівна застосовувала у своїй практиці та навчанні студентів у класі диригування, а також при роботі з вокальними та хоровими колективами.

Беручи за основу думку кандидата мистецтвознавства Ю. Пучко-Колесник, її теоретичну «модель» сучасного митця – диригента-хормейстера¹, дозволю собі, як безпосередній учасник творчої діяльності, проаналізувати професійну роботу Людмили Василівни Обух:

• **Багаж знань.** Диригент-хормейстер повинен володіти комплексом знань у різних галузях музики: сольфеджіо, гармонія, поліфонія, історія та теорія

1 Пучко-Колесник Ю. В. Діяльність диригента-хормейстера як соціокультурний феномен. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ: НАКККіМ, 2013. № 3. С. 132–136.

музики, хорова література, хорове аранжування, аналіз музичних форм, музична педагогіка та психологія тощо. Він завжди має бути «на голову вищим» від хористів (у знаннях та реалізації умінь), щоб утвердити свій авторитет. І тут Людмила Василівна уміла приємно дивувати, раптово відхилившись від технічної роботи задля цікавої історії про авторів чи епоху, або ж акцентуючи увагу на якомусь нюансі в творі, а її глибокі знання завжди стимулювали усіх до нових творчих пошуків.

- **Організаторські та лідерські якості**, що допомогли при створенні та багатолітньому керівництві вокальним колективом «Ладо», навчанні учнів та студентів.

- **Поліфункціональність умінь та універсальність** проявилися в теоретичному та практичному володінні музичною мовою, багатьма жанрами та стилями. Сюди належали науково-пошукова діяльність керівника, підбір репертуару для колективу, аранжування, творча комунікація та співпраця тощо. Як наслідок, здатність колективу до мобільності та багатоплановості у мистецькій діяльності (здатність виступати як у тематичних концертах, вечорах, презентаціях, святкових імпрезах, так і мистецьких та професійних фестивалях-конкурсах).

- Незалежне, професійне та продумане **ставлення до вивчення репертуару** з метою його «викристалізування» та вишколу колективу.

- Глибоке теоретичне і художньо-змістове **розуміння національної хорової традиції**, знання історичних стилів виконання, творчості композиторів, музично-мовних діалектів, свідченням чого є репертуар (від української народної пісні та її обробки до духовної музики різних стилів та епох, використання творів своїх сучасників).

- **Відтворення філософії образного змісту твору** (спеціальні знання з історії хорового виконавства, церковного співу, релігійно-філософських питань з проблем історії та теорії культури, стилів та напрямів мистецтва, пісенних жанрів) при виконанні, створення яскравого художнього образу. Зокрема, одним з яскравих прикладів стала участь колективу в концерті, присвяченому пам'яті композитора української діаспори С. Гумініловича у рамках Міжнародного

фестивалю ретро-музики ім. Б. Весоловського у 2016-му році. Тоді «Ладо» подивувало слухачів Львівської філармонії колоритно (театрально) створеними образами та продуманим художнім стилем виконання творів «Боз» і «Осінь». До слова, готуючись до виступу, ми місяць працювали у хореографічному залі під орудою професійного балетмейстера. Задовго до цієї події готувались костюми при допомозі стилістів-дизайнерів художнього факультету. А перед концертом усі робили ретро-зачіски в салоні краси. Як наслідок, численні автографи та інтерв'ю для львівського обласного телебачення.

Отож, опираючись на спільну працю авторів В. Доронюка, Л. Серганюк та Ю. Серганюка, які розробили структуру особистісних компонентів диригента-хормейстера на основі концепції професора Р. Скульського², можу додати наступне. До особистісних та якісних компонентів диригентської діяльності Л. В. Обух належать: *організаційно-педагогічні* якості, котрі виявляються у творчій діяльності (у диригентській, це – організація плідної роботи за чітко визначеним планом); *дидактичні* здібності при доборі репертуару для колективу, студентів; *перцептивні* якості – вміння проникати в духовний світ особистості-вокаліста, хориста; *комунікативний компонент* – один із основних критеріїв дивовижних взаємовідносин Людмили Василівни та колективу «Ладо»; *сугестивні* якості, що розкрилися у: інтерпретаційній політиці керівника (в залежності від емоційного змісту твору), умінні направляти бачення хористів-вокалістів, що допомагало в кінцевій співпраці (диригент → соліст/хор/ансамбль) при розкритті філософського змісту твору; *гностично-дослідницькі* якості – об'єктивна оцінка своєї діяльності; *науково-пізнавальний компонент* – це компендіум знань, умінь та навиків; *музично-слухові та вокальні* здібності; *артистизм*.

Не можу не зауважити, що Людмила Василівна Обух – художній керівник вокального колективу «Ладо», кандидат мистецтвознавства, педагог, диригент, вокаліст, мистецтвознавець, – неймовірно скромна особистість. А ще вірний друг.

2 Доронюк В. Д., Серганюк Л. І., Серганюк Ю. М. Диригент шкільного хору: [навч. посіб.]. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2010. 513 с.

Я дякую Богу, що зводить мене з хорошими людьми. Дякую Людмилі Василівні, що увійшла у склад цього вокального колективу. Мені приємно бути поруч. Бажаю, нових творчих успіхів!

Лідія Курбанова,
кандидат мистецтвознавства,
концертмейстер кафедри виконавського мистецтва
Навчально-наукового інституту мистецтв
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Особливий етап у житті

Вокальний ансамбль «Лад» – це невід’ємна частина культурного сьогодення не тільки Навчально-наукового інституту мистецтв, але й цілого Прикарпаття. Запорукою сценічного успіху та глядацьких захоплень є чудові вокальні здібності учасниць колективу. Вони завжди демонструють багатожанровість репертуару та виконавську майстерність, даруючи незабутні враження своїм глядачам. Кожна зустріч з цим колективом неповторна, переповнює душу радістю від можливості торкнутися серцем до чарівності звучання пісень у їх виконанні.

Людмила Василівна – керівник, який відданий своїй справі. Сповнена творчими амбіціями, натхненниця ансамблю. Наполеглива праця, бажання бути професіоналами допомагає учасникам колективу долати перешкоди, ставати переможцями конкурсів та фестивалів, а головне, отримувати щирі оплески своїх глядачів.

2020 рік став особливим етапом у житті та у творчості багатьох митців. В часі карантину, за ініціативою Людмили Василівни, освоївши технічні засоби та нюанси, колектив збирався на репетиції онлайн. Ансамбль записав музичне вітання для своїх слухачів, але це було не простим вітанням. Вперше виконували пісню з сурдоперекладом для людей з вадами слуху. Це неймовірні відчуття, коли можеш торкатися серця не тільки тих, хто має слух.

Для мене було честю отримати запрошення стати учасником вокального колективу «Лад», доєднатися до надзвичайного жіночого колективу. Адже у ньому можна отримати колосальний професійний досвід, масу творчого натхнення та можливість бути причетним до втілень креативних музичних ідей.

Орися Гнатюк,
хормейстер Коломийського
драматичного театру
ім. І. Озаркевича (м. Коломия)